

จดหมายข่าวศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๔

ศูน ย์ ฝึ ก อ บ ร ม ตำ ร ว จ ภู ธร ร ภา ค ๔

ข่าวประจำเดือน มิถุนายน ๒๕๖๐

บ ริ จ า ค โ ล หิ ต

ประ เ ค็น ที่
น ำ ส น ใจ เป็น
พิ เ ศษ :

- บทความทางวิชาการ เรื่อง กฎหมายใน ชีวิตประจำวัน ที่ ประชาชนควรรู้
- บทความทางวิชาการ เรื่อง การใช้อุปกรณ์ ติดตามตัว อีเล็กทรอนิกส์ใน กระบวนการยุติธรรม ทางอาญา
- สิทธิเด็กในทาง กฎหมาย

วันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น. พล.ต.ต.ภัท รารุช เอี่ยมศิริธร ผบก.ศฝร.ภ.๔ นำข้าราชการตำรวจและนักเรียน นายสิบตำรวจ ศฝร.ภ.๔ รวม จำนวนกว่า ๗๐ นาย บริจาค โลหิตให้แก่ หน่วยรับบริจาค โลหิตเคลื่อนที่ ศูนย์คลังเลือด กลาง โรงพยาบาลขอนแก่น ณ บริเวณลานแปดเหลี่ยมอาคาร เรียนรวม ศฝร.ภ.๔ เพื่อนำไปไว้ ใช้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่รอรับ การรักษา

ก าย ใน ฉบับ นี้ :

ข่าว ประจำเดือน มิถุนายน	๑
กฎหมายในชีวิตประจำวัน ที่ประชาชนควรรู้	๕
การใช้อุปกรณ์ติดตามตัว อีเล็กทรอนิกส์ใน กระบวนการยุติธรรมทาง อาญา	๘
สิทธิเด็กในทางกฎหมาย	๑๐
พระราชบัญญัติ ว่าด้วย การกระทำความผิด เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๐	๑๔
รวมภาพประกวดการฝึก	๒๖

แ ข่ ง ขั น กี ฬ า สี

กีฬาซี เชื่อมความสามัคคี นสท.รุ่น ๘ มอดินแดง โดยมีการแข่งขัน ๓ ชนิดกีฬา ได้แก่ ฟุตบอล วอลเลย์บอล และตะกร้อ โดยจัด ขึ้นระหว่างวันที่ ๑๒ - ๑๔ มิ.ย. ๒๕๖๐

บรรยายทางวิชาการ

วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐-๑๑.๐๐ น. ข้าราชการตำรวจ และ นักเรียนนายสิบตำรวจ ศปร.ภ.๔ รับฟังการบรรยายทางวิชาการ เรื่อง การใช้ Google apps จาก นายพุทธอง กาบบัวลอย หัวหน้าภารกิจไอทีคลินิกฯ และ คณะวิทยากรจากสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ณ ห้องประชุมอาคารเรียนรวม ศปร.ภ.๔

กิจกรรม CSR "ฉลาดเก็บ ฉลาดใช้"

วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๑.๐๐-๑๒.๐๐ น. ธนากร ทิสโก้ สาขาขอนแก่น จัดกิจกรรม CSR "ฉลาดเก็บ ฉลาดใช้" โดยให้ความรู้แก่นักเรียนนายสิบตำรวจ จำนวน ๕๙๗ นาย เพื่อสร้างแรงบันดาลใจการเริ่มต้นออมเงิน การใช้จ่ายอย่างรู้ค่า รู้จักการลงทุนเบื้องต้น การจัดการหนี้ในรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะสม และระมัดระวังภัยการเงิน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม ให้แก่นักเรียนนายสิบตำรวจ ก่อนสำเร็จการฝึกอบรม ณ ห้องประชุมอาคารเรียนรวม ศปร.ภ.๔

น ส ต . ฝึ ก หั ด ป ฏิ บั ตี ร าช ก าร

นสต.รายงานตัวเพื่อฝึกหัดปฏิบัติราชการ

วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ นักเรียนนายสิบตำรวจ รุ่น ๘ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๔ (มอดินแดง ๔๑) เดินทางไปรายงานตัวเพื่อฝึกหัดปฏิบัติราชการ ตาม สภ.ต่างๆ ในสังกัด ภ.๔ และ ตาม สน.ต่างๆ ในสังกัด บชน. เป็นวันแรก (ฝึกหัดปฏิบัติราชการระหว่างวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ รวมระยะเวลา ๑ เดือน)

ธรรมะประจำฉบับ

ธรรมใดๆ ก็ไร้ค่า

ถ้าไม่ทำ

ป ระ ชุม ชี แจ ง ผู้ ป ระ เมิ น ผล ก าร ฝึ ก หั ด ป ฏิ บั ตี ร าช ก าร

วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๐.๓๐ น. พล.ต.ต.ภัทราวุธ เอี่ยมศิริ ผบก.ศฝร.ภ.๔ เป็นประธานประชุมชี้แจงข้าราชการตำรวจ ในสังกัด ผู้ทำหน้าที่ประเมินผลการฝึกหัดปฏิบัติราชการของนักเรียนนายสิบตำรวจฯ ภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๐ ณ ห้องประชุมเล็ก อาคารเรียนรวม ศฝร.ภ.๔

ต ร ว จ เ ยี ย ม ก าร ฝึ ก ท บ ท ว น ท ่า ก าร ฝึ ก

วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๕.๐๐ น. พล.ต.ต.ภัทราวุธ เอี่ยมศิริ ผบก.ศฝร.ภ.๔ ตรวจเยี่ยมการฝึกทบทวนท่าการฝึกต่างๆ ของข้าราชการตำรวจ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับประกวดการฝึก ภ.๔ ประจำปี ๒๕๖๐ ในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ ที่จะถึงนี้

ประชุมข้าราชการประจำเดือน มิถุนายน ๒๕๖๐

พล.ต.ต. ภัทรารุณ เอี่ยมศิริธร ผบก.ศฝร.ภ.๔ ประชุมบริหาร ประจำเดือน ข้าราชการตำรวจ ณ ห้องประชุมอาคารเรียนรวม วันที่ ๒๙ มิ.ย.๖๐ เวลา ๑๐.๐๐ น. โดยกำชับให้ข้าราชการตำรวจในสังกัด ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ และ ยึดมั่นในระเบียบวินัย เพื่อประโยชน์ของ ประชาชน และเกียรติยศชื่อเสียงของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

กิจกรรมอาหารกลางวันสำหรับข้าราชการตำรวจและพนักงานในสังกัด

กิจกรรมอาหารกลางวันสำหรับข้าราชการตำรวจและพนักงานใน สังกัด เป็นนโยบายของ พล.ต.ต. ภัทรารุณ เอี่ยมศิริธร ผบก.ศฝร.ภ.๔ จัดให้เป็นสวัสดิการส่วนหนึ่งของข้าราชการตำรวจ ของ ศูนย์ฝึกอบรม ตำรวจภูธรภาค ๔ โดยมุ่งหวังที่จะดูแลข้าราชการตำรวจในสังกัดใน เรื่องอาหารกลางวัน และ ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ข้าราชการในสังกัด ได้มีโอกาส พบปะพูดคุยกันอันเป็นการสร้างความสัมพันธ์ภายใน องค์การ โดยจะจัด ณ ลานแปดเหลี่ยม ศฝร.ภ.๔ สำหรับในครั้งนี้ได้ จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๙ มิ.ย.๖๐ เวลา ๑๒.๐๐ น.

ประกวดการฝึก ตำรวจภูธรภาค ๔

วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๓๐ น. พล.ต.ต. บุญลือ กอบังยาง รอง ผบช.ภ.๔ เป็นประธานเปิดโครงการ ประกวดการฝึก และตรวจประเมินการ ฝึกยุทธวิธีตำรวจ ตำรวจภูธรภาค ๔ ประจำปี ๒๕๖๐ ณ ลานฝึก ศฝร.ภ.๔

กฎหมายในชีวิตประจำวันที่ประชาชนควรรู้

พันตำรวจโท หญิง วิไล เครือแดง

อาจารย์ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๒

บทนำ

ในสังคมของมนุษย์ มีสมาชิกจำนวนมากที่มีความแตกต่างทั้งด้านความคิดเห็นและพฤติกรรม จึงจำเป็นต้องมีกฎระเบียบหรือกติการ่วมกันเพื่อเป็นบรรทัดฐานในการควบคุมความประพฤติของมนุษย์ และช่วยรักษาความสงบเรียบร้อยไม่ให้สังคมเกิดความวุ่นวาย กฎหมายจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมความประพฤติของสมาชิกในสังคมให้เป็นไปในทำนองเดียวกัน ทำให้สังคมมีระเบียบ วินัย และมีความสงบเรียบร้อย

กฎหมายมีความเกี่ยวข้องกับทุกคนตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย การกระทำความผิด ข้อขัดแย้ง หรือข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากความไม่รู้กฎหมาย แม้บางคนอาจกล่าวว่า กฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบันมีอยู่หลายร้อยฉบับและมีบทบัญญัติจำนวนมากจนไม่อาจรู้ได้ทั้งหมด แต่กฎหมายได้วางหลักเกณฑ์สำคัญประการหนึ่งว่า “ประชาชนจะปฏิเสธว่าไม่รู้กฎหมายไม่ได้” ดังนั้น การกล่าวอ้างแก้ตัวว่าได้กระทำการใดลงไปเพราะไม่รู้กฎหมายเพื่อให้อนพ้นความรับผิดชอบกระทำมิได้

บทความนี้ ผู้เขียนมีความตั้งใจที่จะนำเสนอข้อกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันซึ่งประชาชนชาวไทยควรทราบโดยเลือกมาเฉพาะบทบัญญัติที่สำคัญและพยายามอธิบายให้ผู้ที่ไม่มีความรู้ทางด้านกฎหมายสามารถอ่านและเข้าใจได้ง่าย โดยหวังให้ผู้อ่านเกิดความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของตน เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนรักษาสิทธิและผลประโยชน์ที่ตนควรจะได้รับ

การเกิด

บุคคล หมายถึง มนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นเด็ก หรือผู้ใหญ่ หญิง หรือชาย ย่อมเป็นบุคคลทั้งสิ้น โดยบุคคลจะมีสิทธิและหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยสภาพบุคคลนั้นเริ่มแต่เมื่อคลอดแล้วรอดอยู่เป็นทารก โดยปกติแล้วเมื่อมีคนเกิดในบ้านหรือโรงพยาบาล ให้เจ้าบ้านหรือบิดาหรือมารดาเตรียมเอกสารต่างๆ เช่น บัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน เป็นต้น ไปแจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันเกิด แต่ในกรณีที่เกิดที่อื่นๆ และไม่อาจแจ้งได้ตามกำหนด ให้แจ้งภายหลังได้ แต่ต้องไม่เกิน ๓๐ วัน ซึ่งในการแจ้งเกิดนั้นเจ้าหน้าที่จะออกใบสูติบัตรให้ผู้แจ้ง ดังนั้น ผู้แจ้งจะต้องเตรียมตั้งชื่อของเด็กไปให้เรียบร้อย เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถบันทึกลงในสูติบัตรในคราวเดียวกัน

การแจ้งการตาย

สภาพบุคคลสิ้นสุดลงเมื่อตาย โดยปกติแล้วเมื่อพูดถึงการตาย เรามักจะคิดถึงการตายโดยธรรมชาติเท่านั้น แต่ในทางกฎหมายนั้นได้มีการรับรองการตายไว้ ๒ กรณี คือ การตายโดยธรรมชาติ และตายโดยผลของกฎหมาย ซึ่งการตายโดยธรรมชาติ หมายถึง การตายตามลักษณะธรรมชาติของมนุษย์ โดยถือเอาระบบหายใจหยุดทำงาน กล่าวคือ หัวใจหยุดเต้น ไม่ว่าบุคคลนั้นจะป่วยตาย ถูกฆ่าตาย หรือประสบอุบัติเหตุตายเป็นการตายโดยธรรมชาติทั้งสิ้น และการตายโดยผลของกฎหมาย คือ การที่กฎหมายให้ถือว่าบุคคลนั้นถึงแก่ความตาย ซึ่งในความเป็นจริงบุคคลนั้นอาจตายหรือยังไม่ตายก็ได้ การตายโดยผลของกฎหมายนั้นจะเป็นเรื่องของการสาบสูญ เมื่อมีคนตาย ให้เจ้าบ้าน หรือบุคคลที่ไปกับผู้ตาย หรือผู้พบศพ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจาก

บุคคลดังกล่าวแจ้งการตายต่อนายทะเบียนภายใน ๒๔ ชั่วโมงหลังจากตาย แต่ถ้าหากพื้นที่ใดมีการเดินทางที่ยากลำบาก สามารถแจ้งตายได้ภายใน ๗ วัน

การแจ้งย้ายเข้า และการแจ้งย้ายออก

เมื่อมีผู้ย้ายที่อยู่เข้าอยู่ในบ้าน หรือมีผู้ย้ายออกจากบ้าน ให้เจ้าบ้านแจ้งการย้ายภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ย้าย ในปัจจุบันเพื่อให้ประชาชนมีความสะดวกสบาย และประหยัดเวลามากขึ้น กฎหมายจึงกำหนดให้ประชาชนสามารถแจ้งการย้ายที่อยู่ปลายทางได้โดยผู้ขอแจ้งย้ายสามารถไปขอแจ้งย้ายออก และขอแจ้งย้ายเข้าต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่ไปอยู่ใหม่ โดยไม่ต้องเดินทางกลับไปขอแจ้งย้ายออก ณ สำนักทะเบียนเดิม ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

การทะเบียนบ้าน

กฎหมายกำหนดให้ทุกบ้านมีเลขประจำบ้าน หากบ้านใดยังไม่มีเลขประจำบ้าน ให้เจ้าบ้านแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งเพื่อขอเลขประจำบ้านภายใน ๑๕ วันนับแต่วันสร้างบ้านเสร็จ จากนั้นนายทะเบียนจะออกทะเบียนบ้านซึ่งเป็นเอกสารที่ระบุรายละเอียดของแต่ละบุคคลที่อาศัยอยู่ในบ้านหลังนั้นๆ โดยจะระบุว่าผู้ใดเป็น “เจ้าบ้าน” และ “ผู้อาศัย” อย่างไรก็ตาม ทะเบียนบ้านนั้นไม่ได้เป็นเอกสารซึ่งบ่งบอกถึงการมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน แต่เป็นเอกสารซึ่งระบุว่าผู้ใดเป็นเจ้าของบ้านและมีใครเป็นผู้อาศัยในบ้านหลังนั้น

บัตรประจำตัวประชาชน

บัตรประจำตัวประชาชนเป็นเอกสารราชการที่ออกให้สำหรับผู้มีสัญชาติไทย เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการแสดงตน พิสูจน์และยืนยันบุคคลในการติดต่อราชการ ขอรับบริการหรือ

สวัสดิการด้านต่างๆ จากภาครัฐ รวมทั้งใช้ โดยต้องมีของหมั้น คือ ทรัพย์สินที่ฝ่ายชาย มารดาเสมอ

ประกอบกรทำธุรกิจและนิติกรรมต่างๆ มอบให้แก่หญิงคู่หมั้น หากต่อมาฝ่ายใดปฏิเสธ มรดก

เช่น การขอเปิดบัญชีธนาคาร การโอน ไม่ยอมทำการสมรส อีกฝ่ายหนึ่งสามารถเรียก

อสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น โดยบุคคลจะต้องไป ค่าทดแทนได้ และหากฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายผิด

ทำบัตรประชาชนในครั้งแรกเมื่ออายุครบ ๗ ปี สัญญาหมั้น ฝ่ายชายมีสิทธิเรียกของหมั้นคืนได้

บริบูรณ์ และจะเปลี่ยนบัตรประจำตัว การสมรส หมายถึง การที่ชายและ

ประชาชนใหม่เมื่อบัตรหมดอายุ บัตรสูญหาย หญิงสมัครใจเข้ามาอยู่กินฉันสามีภริยา โดย

หรือถูกทำลาย เปลี่ยนชื่อตัว หรือชื่อสกุล บัตร ต่างฝ่ายต่างมีหน้าที่จำต้องอุปการะเลี้ยงดูซึ่ง

เดิมชำรุดในสาระสำคัญ หรือผู้ถือบัตรย้ายที่อยู่ กันและกัน ในการสมรสนั้นชายและหญิงต้องมี

การเกณฑ์ทหาร อายุครบ ๑๗ ปีบริบูรณ์ ผู้เยาว์จะทำการสมรส

หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของ ได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของบิดามารดา

ชายไทย คือ การเข้ารับราชการทหาร ซึ่งปกติ หากชายและหญิงเป็นญาติสืบสายโลหิตต่อกัน

การเกณฑ์ทหารจะกระทำกันปีละครั้งและต้อง หรือเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมแต่บิดา

เข้ารับราชการเป็นทหารเกณฑ์จำนวน ๒ ปี แต่ มารดาเดียวกัน หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นคน

มีข้อยกเว้นและผ่อนผันสำหรับผู้ที่ยังเรียนวิชา วิกิลจรีทหรือเป็นบุคคลที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้

รักษาดินแดน (ร.ด.) เมื่อชายไทยมีอายุย่างเข้า ความสามารถ การสมรสที่จะตกเป็นโมฆะ

๒๑ ปี (๒๐ ปีบริบูรณ์) ในปีใด ต้องไปแสดงตน เมื่อชายและหญิงจดทะเบียนสมรส

เพื่อรับหมายเรียกที่อำเภอท้องที่ภูมิลำเนา และอยู่กินกันฉันสามีภริยาแล้วยอมก่อให้เกิด

ทหารของตนภายในปีนั้น เมื่อได้รับหมายเรียก ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยา โดยต้อง

แล้วจะต้องไปเกณฑ์ทหารตามวัน เวลาและ ช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกันตามฐานะของตน

สถานที่ที่กำหนดไว้ หากผู้ใดไม่สามารถไปขึ้น ในส่วนของทรัพย์สินระหว่างสามีภริยามี ๒

ทะเบียนทหารกองเกินด้วยตนเองได้ ต้องให้ ประเภทคือ สิ้นส่วนตัวซึ่งอยู่ในอำนาจจัดการ

บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้ไปแจ้ง ของผู้เป็นเจ้าของเพียงฝ่ายเดียว และสิ้นสมรส

แทน ถ้าไม่ไปแจ้งแทนในปีนั้น ถือว่าหลีกเลี่ยง ซึ่งจะต้องจัดการร่วมกันหรือต้องได้รับความ

ขัดขึ้น มีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับไม่ ยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่งก่อน การสิ้นสุดการ

เกิน ๓๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อย่างไรก็ดี สมรสอาจสิ้นสุดลงในกรณีที่คู่สมรสถึงแก่ความ

ตาม ชายไทยอายุ ๒๑ - ๒๖ ปี ที่กำลังศึกษา ตายหรือโดยการหย่า ซึ่งหญิงที่สามีตายหรือที่

อยู่และไม่ได้เรียนหรือเรียนวิชาทหารไม่จบชั้น การสมรสสิ้นสุดลงด้วยประการอื่น จะทำการ

ปีที่ ๓ สามารถผ่อนผันการเกณฑ์ทหารได้ โดย สมรสใหม่ได้ต่อเมื่อการสิ้นสุดแห่งการสมรสได้

ไปขอรับหมายเรียก ณ ที่ว่าการอำเภอตาม ผ่านพ้นไปแล้วไม่น้อยกว่าสามร้อยสิบวัน สามี

ภูมิลำเนาทหาร แล้วนำมาแสดงตนเพื่อขอผ่อน ภาระยาที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายและมี

ผันการเกณฑ์ทหาร ณ สถานศึกษาที่กำลัง บุตรด้วยกันถือว่าบุตรนั้นเป็นบุตรที่ชอบด้วย

ศึกษาอยู่ กฎหมาย มีสิทธิใช้ชื่อสกุลของบิดา แต่หากไม่มี

กฎหมายที่เกี่ยวข้องครอบครัว การจดทะเบียนสมรสกันถือว่าบุตรที่เกิดนั้น

การหมั้น คือ สัญญาซึ่งฝ่ายชายทำ เป็นบุตรนอกสมรส ซึ่งจะเป็นบุตรที่ชอบด้วย

กับฝ่ายหญิงว่าจะได้ทำการสมรสกัน ในการ กฎหมายของบิดาได้ต่อเมื่อบิดามารดาจด

หมั้นทั้งฝ่ายชายและหญิงต้องสมัครใจและมี ทะเบียนสมรสกันภายหลัง หรือบิดาได้ให้การ

อายุครบ ๑๗ ปีบริบูรณ์ หากคู่หมั้นเป็นผู้เยาว์ จดทะเบียนรับรองว่าเป็นบุตร ตามกฎหมายจะ

ต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดาเสียก่อน ถือว่าบุตรนั้นเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของ

มรดก หมายถึง ทรัพย์สินทุกชนิด

ของผู้ตาย ตลอดทั้งสิทธิ หน้าที่ และความ

รับผิดชอบต่างๆ เมื่อบุคคลได้ถึงแก่ความตาย

อย่างไรก็ตาม การใช้กฎหมายในเรื่องมรดกนั้น

ไม่ใช้กับ ๔ จังหวัดภาคใต้ คือ ปัตตานี

นราธิวาส ยะลา และสตูล ในกรณีที่โจทก์และ

จำเลยเป็นคนอิสลาม โดยปกติแล้ว ทรัพย์สิน

ทุกอย่างที่มีในขณะนั้นจะตกทอดไปยังทายาท

ทันทีเมื่อเจ้ามรดกตาย หากผู้ตายได้ทำ

พินัยกรรมยกทรัพย์สินให้ผู้ใดก็จะเป็นไปตาม

พินัยกรรม หากผู้ตายไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้

กฎหมายกำหนดให้มรดกตกทอดแก่ทายาท

นิติกรรม

“นิติกรรม” หมายถึง การใดๆ อันทำ

ลงโดยชอบด้วยกฎหมายและด้วยใจสมัคร มุ่ง

โดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล

เพื่อจะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับ

ซึ่งสิทธิ และการกระทำที่จะผูกพันบังคับได้

ตามกฎหมายนั้นจะต้องไม่ขัดต่อกฎหมายโดย

ชัดแจ้ง หรือขัดต่อศีลธรรมอันดีงาม และ

คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายต้องไม่เป็นบุคคลผู้หย่อน

ความสามารถ อันได้แก่ ผู้เยาว์ คนไร้

ความสามารถ และคนเสมือนไร้ความสามารถ

หากบุคคลผู้หย่อนความสามารถทำนิติกรรม

ใดๆ นิติกรรมนั้นจะกลายเป็นโมฆียกรรม ซึ่ง

จะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อมีการให้สัตยาบันจาก

ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาล หรือผู้พิทักษ์

ของบุคคลดังกล่าวนั้น หากนิติกรรมนั้นเป็น

การต้องห้ามชัดแจ้ง พันวิสัย ขัดต่อความสงบ

เรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ทำไม่ถูกต้องตาม

แบบที่กฎหมายกำหนด มีการแสดงเจตนาซ่อน

เร้น อำพราง หรือหลอกลวง นิติกรรมนั้นจะตก

เป็นโมฆะซึ่งไม่เกิดผลทางกฎหมาย

การซื้อขาย และสัญญาซื้อขาย

สัญญาซื้อขาย ได้แก่ สัญญาซึ่งผู้ขาย

มอบกรรมสิทธิ์หรือความเป็นเจ้าของเหนือ

ทรัพย์สินแก่ ผู้ซื้อ โดยผู้ซื้อตกลงจะให้ราคาทรัพย์สินนั้นแก่ผู้ขาย สัญญาซื้อขายมีอยู่ ๒ ชนิด คือ สัญญาซื้อขายสำเร็จบริบูรณ์ คือ สัญญาที่กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินโอนไปยังผู้ซื้อทันทีอย่างเด็ดขาดเมื่อซื้อขายสำเร็จ และสัญญาจะซื้อจะขาย คือ สัญญาที่กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินยังไม่โอนไปยังผู้ซื้อในขณะที่ทำสัญญาซื้อขายกัน แต่เป็นสัญญาซึ่งจะโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อในเวลาภายหลัง โดยปกติสัญญาจะซื้อจะขายจะทำในทรัพย์ที่มีความสำคัญหรือราคาสูง เช่น ที่ดิน อาคาร เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ยังมีทรัพย์สินบางประเภทที่กฎหมายไม่อนุญาตให้ซื้อขายได้ ได้แก่ สาธารณสมบัติแผ่นดิน สิทธิซึ่งกฎหมายห้ามโอน ทรัพย์สินที่กฎหมายห้ามมิไว้ในความครอบครอง วัดและที่ธรณีสงฆ์ สิทธิที่จะได้รับบำเหน็จบำนาญจากทางราชการ และทรัพย์สินที่ได้มาโดยมีข้อกำหนดห้ามโอน

สัญญาขายฝาก

สัญญาขายฝาก ได้แก่ สัญญาซื้อขายซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตกไปยังผู้ซื้อ โดยที่ผู้ซื้อตกลงขณะซื้อขายกันว่าผู้ขายฝากสามารถซื้อหรือไถ่ทรัพย์สินกลับคืนได้ในระยะเวลาที่ตกลงกัน ถ้าเป็นการขายฝากอสังหาริมทรัพย์ ต้องกำหนดเวลาใช้สิทธิไถ่คืนสูงสุดไว้ไม่เกิน ๑๐ ปี ถ้าเป็นสังหาริมทรัพย์ไม่เกิน ๓ ปี นับแต่วันที่มีการซื้อขายฝากกัน กฎหมายระบุไว้ว่าให้กำหนดสินไถ่ได้สูงสุดไม่เกินราคาที่ขายฝากกับประโยชน์ตอบแทนไม่เกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี และถ้าตกลงกันไว้เกินกว่านั้น ผู้ขายฝากสามารถใช้สิทธิไถ่คืนในอัตราไม่เกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี หากไม่ได้กำหนดว่าสินไถ่มีอัตราเท่าใดให้ผู้ขายฝากไถ่ได้ตามราคาที่ขายฝากไว้ หากผู้ซื้อฝากไม่ยอมให้ผู้ขายฝากใช้สิทธิไถ่ ผู้ขายฝากสามารถนำเงินสินไถ่ไปวางต่อสำนักงานวางทรัพย์ ซึ่งกฎหมายถือว่าทำให้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินกลับคืนมาเป็นของผู้ขายฝากทันที

สัญญาเช่าทรัพย์

สัญญาเช่าทรัพย์ ได้แก่ สัญญาซึ่งผู้ให้เช่า ตกลงให้บุคคลซึ่งเรียกว่า ผู้เช่า ได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ในทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่งช่วงระยะเวลาอันจำกัดโดยผู้เช่าตกลงจะให้ค่าเช่าเพื่อการนั้น การเช่าทรัพย์มิได้มีการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน และมีกำหนดเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น ผู้ให้เช่าไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของทรัพย์สิน เพียงแต่มีสิทธิครอบครองใช้ประโยชน์ก็นำทรัพย์นั้นไปให้เช่าได้ แต่ผู้เช่าทรัพย์จากผู้อื่นไว้จะนำไปให้เช่าต่อไม่ได้ เว้นแต่ว่าจะมีข้อตกลงในสัญญาเช่าอนุญาตไว้ สัญญาเช่าจะบังคับเมื่อถึงกำหนดตามที่ตกลงกันไว้ หรือเมื่อมีการบอกเลิกสัญญาล่วงหน้าก่อนกำหนดชำระค่าเช่าที่ตกลงกันระยะหนึ่งเป็นอย่างน้อย แต่ไม่จำเป็นต้องบอกเลิกล่วงหน้าเกินกว่า ๒ เดือน ไม่ว่ากรณีใด

สัญญาเช่าซื้อ

สัญญาเช่าซื้อ คือ สัญญาซึ่งเจ้าของนำเอาทรัพย์สินออกให้เช่าและให้ค้ำประกันว่าจะขายทรัพย์สินนั้น หรือจะให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นสิทธิของผู้เช่า เมื่อผู้เช่าซื้อชำระค่าเช่าซื้อครบตามจำนวน สัญญาเช่าซื้อต้องทำเป็นหนังสือหรือเป็นลายลักษณ์อักษร มิฉะนั้นจะตกเป็นโมฆะ ผู้ให้เช่าซื้อที่มีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ เมื่อผู้เช่าซื้อผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าซื้อสองงวดติดกัน และสามารถกลับเข้าครอบครองสินทรัพย์ รวมทั้งรับเงินซึ่งผู้เช่าซื้อชำระมาแล้วได้ แต่ถ้าผู้เช่าซื้อทำผิดสัญญาโดยไม่ชำระเงินงวดสุดท้าย ผู้ให้เช่าซื้อจะยึดทรัพย์สินกลับคืนและรีบที่ชำระแล้วไว้ได้ต่อเมื่อเวลาผ่านไปอีกหนึ่งงวดหนึ่งแล้ว

สัญญากู้ยืม

สัญญากู้ยืม หมายถึง สัญญาซึ่งผู้ให้กู้ ตกลงยืมเงินจำนวนหนึ่งจากผู้ให้กู้ และตกลงว่าจะคืนเงินตามกำหนดที่ตกลงกันไว้ โดยผู้ให้กู้ให้ดอกเบี้ยแก่ผู้ให้กู้เป็นค่าตอบแทน การกู้ยืมเงินจะมีผลต่อเมื่อมีการส่งมอบเงินให้แก่ผู้กู้ และการกู้ยืมเงินเกินกว่า ๒,๐๐๐ บาทขึ้นไป

จะต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ โดยผู้ให้กู้จะเรียกดอกเบี้ยได้สูงสุดไม่เกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี แม้ผู้กู้จะยินยอมให้เรียกดอกเบี้ยสูงกว่านี้ก็ไม่เป็นผล หากไม่ได้รับไว้ ผู้ให้กู้มีสิทธิได้ดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี แต่สถาบันการเงินสามารถเรียกดอกเบี้ยสูงกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปีได้ หากผู้กู้บิดพลิ้วไม่ชำระหนี้ตามสัญญา กฎหมายกำหนดอายุความไว้ให้ต้องฟ้องภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันถึงกำหนดชำระเงินคืน

สัญญาจำนำ

สัญญาจำนำ ได้แก่ สัญญาซึ่งผู้จำนำส่งมอบการครอบครองสังหาริมทรัพย์ให้แก่ผู้รับจำนำเพื่อประกันการชำระหนี้ การจำนำไม่ต้องมีหลักฐานหรือทำตามแบบแต่อย่างใด เมื่อมอบทรัพย์สินที่จำนำแก่ผู้รับจำนำแล้ว ผู้รับจำนำมีสิทธิยึดทรัพย์นั้นไว้ จนกว่าจะได้รับชำระหนี้ครบถ้วน และผู้จำนำมีหน้าที่ต้องเก็บรักษาและสงวนทรัพย์สินที่จำนำให้ปลอดภัยไม่สูญเสีย หรือเสียหายไป

สัญญาจำนอง

สัญญาจำนอง คือ สัญญาซึ่งผู้จำนองเอาสังหาริมทรัพย์ของตนเองไปตราไว้แก่ผู้รับจำนองเพื่อเป็นการประกันการชำระหนี้ หากลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ ผู้รับจำนองสามารถฟ้องต่อศาลให้ทรัพย์สินจำนองนั้นหลุดเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้รับจำนอง หรือให้มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นต่อไป

สรุป

เมื่อนมนุษย์จำนวนมากมาอยู่รวมกันเป็นสังคม ย่อมต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กันเพื่อแลกเปลี่ยนปัจจัยในการดำรงชีวิต ซึ่งต่างคนย่อมมีความรู้ ความคิดเห็น และจิตใจที่แตกต่างกัน จึงอาจก่อให้เกิดข้อขัดแย้งกันระหว่างสมาชิกในสังคม ทำให้สังคมขาดความเป็นระเบียบ เกิดความวุ่นวาย และนำไปสู่ความล่มสลายของสังคมนั้นในที่สุด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีกฎหมายเพื่อเป็นกฎเกณฑ์และกติกาต่างๆ สำหรับบังคับแก่สมาชิกในสังคม สมาชิกทุกคนในสังคมจึงต้องรู้กฎหมาย

ว่าได้กำหนดการปฏิบัติต่างๆ ไว้อย่างไร เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้อง และหยิบยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในการปกป้องสิทธิเสรีภาพของตนได้ ดังนั้น เราจึงจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้กฎหมายพื้นฐานที่ใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างถูกต้องและเป็นปกติสุข

การใช้อุปกรณ์ติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

พันตำรวจโท สนิท สอดธิปินทะ

อาจารย์ (สบ๓) ศผ.ภ.๒

ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้น เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น รัฐจะต้องเข้ามาเป็นคนกลางในกระบวนการและเป็นผู้ชี้ขาดเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยภายในรัฐ ซึ่งการดำเนินคดีย่อมกระทบถึงสิทธิเสรีภาพของบุคคลโดยเฉพาะผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะต้องถูกมาตรการบังคับในเรื่องการจับ การควบคุม การขัง เช่นเดียวกันกับการลงโทษซึ่งเป็นมาตรการตอบโต้ผู้กระทำความผิดวัตถุประสงค์ของการลงโทษตามทฤษฎีอาชญาวิทยา มีอยู่หลายประการ ได้แก่การลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนความผิดที่ได้กระทำขึ้น (Retribution) การลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence) การลงโทษเพื่อตัดโอกาสมิให้กระทำความผิดขึ้นอีก (Incapacitation) และการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (Reformation and Rehabilitation) การลงโทษจำคุกเป็นการลงโทษที่นิยมนำมาใช้มากที่สุด แต่เนื่องจากผู้กระทำความผิดบางประเภทยังสมควรได้รับโอกาสในการกลับตนแก้ไขเป็นพลเมืองดี หรือผู้กระทำความผิดที่ต้องโทษจำคุกระยะสั้นก็ยังไม่สมควรจะถูกตัดออกจากสังคมอย่างสิ้นเชิงโดยการลงโทษจำคุกในเรือนจำ อันจะทำให้ศักยภาพในการกลับเข้าสู่สังคมของผู้กระทำความผิดลดลงซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา อีกทั้งปัญหาใหญ่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา คือผู้ต้องขังในเรือนจำ ซึ่งในระหว่างการสอนสอนในชั้นพนักงานสอบสวนหรือในชั้นพิจารณาของศาลหาก

ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวก็จะถูกขังอยู่ในเรือนจำ โดยหลักการแล้วผู้ยังมีได้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกย่อมไม่ควรอยู่ในเรือนจำเดียวกันกับนักโทษ แต่โดยความเป็นจริงเนื่องจากปัญหาทางด้านงบประมาณทำให้ไม่มีการสร้างเรือนจำแยกออกจากกัน คงมีแต่เพียงการแยกแดนของผู้ต้องขังเท่านั้น และลงโทษจำคุกแก่ผู้กระทำความผิดตามบัญชีกำหนดโทษของแต่ละศาลหรือยี่ตอกศาล โดยไม่ได้พิจารณาถึงประวัติการกระทำความผิด

๑) เพื่อเป็นการลดความเสียหายของโทษจำคุกระยะสั้น หรือลบบรรยากาศแห่งผู้ต้องขังที่กระทำความผิดโทษจากการถูกคุมขังในเรือนจำ

๒) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดได้ปรับสภาพชีวิตในชุมชนอิสระให้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังจะทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับทราบข้อมูลข่าวสารความเจริญก้าวหน้าของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป และไม่กลับไปติดต่อกับสังคมในเรือนจำอีก

๓) เพื่อลดความแออัดยัดเยียดของสถานที่คุมขัง

๔) เพื่อช่วยประหยัดงบประมาณของรัฐที่ต้องนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูผู้ต้องขังบางประเภทที่ไม่จำเป็น

การนำอุปกรณ์ติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยตัวชั่วคราว

หลักการที่สำคัญในการดำเนินคดีอาญา คือต้องมีตัวจำเลยเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ และมีข้อสันนิษฐานว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด โดยหลักการแล้วไม่ควรควบคุมตัวบุคคลนั้นไว้เว้นแต่มีเหตุจำเป็นให้ต้องกระทำเช่นนั้น ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นหลักประกันในการมีตัวจำเลยและเพื่อป้องกันมิให้จำเลยไปกระทำความผิดหรือขัดขวางการดำเนินคดีโดยไปยุ่งเกี่ยวหรือทำลายพยานหลักฐานโดยมิชอบ หรือแม้แต่เพื่อความปลอดภัยของจำเลยเอง และเพื่อประกันการบังคับโทษ เพราะไม่ว่าจะเป็นการสอบสวน การไต่สวนมูลฟ้อง การพิจารณาสืบพยาน การพิพากษาคดีในศาล ตลอดจนการบังคับโทษ แต่กฎหมายก็มีบทบัญญัติเรื่อง “การปล่อยชั่วคราว” หรือการประกันตัวจำเลยในระหว่างพิจารณาคดีขึ้น เพื่อไม่ให้จำเลยนั้นต้องถูกคุมขังโดยไม่จำเป็นและเพื่อให้จำเลยได้มีโอกาสแสวงหาพยานหลักฐานในการต่อสู้คดีเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนได้อย่างเต็มที่

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๐๘ ดังนี้ มีการบัญญัติให้นำอุปกรณ์ติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการปล่อยชั่วคราวจำเลย แทนการหาประกันหรือหลักประกันมาให้ศาลเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของจำเลยที่ไม่สามารถหาหลักประกันมาได้ เป็นการยืนยันถึงสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรมที่รัฐได้จัดทำให้กับประชาชน

ภูมิหลัง ลักษณะและพฤติการณ์การกระทำความผิดรายบุคคล ทำให้ผู้ต้องขังบางกลุ่ม เช่น ผู้ที่กระทำความผิดไม่ร้ายแรง ผู้ที่กระทำความผิดครั้งแรกหรือผู้กระทำความผิดโดยพลั้งพลาด หรือผู้กระทำความผิดที่มีลักษณะเฉพาะทางเพศสภาพ เช่น ผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้หญิง ซึ่งไม่ได้มีลักษณะของการเป็นอาชญากรโดยสันดานแต่กลับต้องเข้าไปอยู่ในเรือนจำโดยไม่จำเป็น ส่งผลให้บุคคลเหล่านั้นแทนที่จะได้เข้าไปฟื้นฟูแก้ไขพฤติกรรมให้กลายเป็นคนดีสู่สังคม กลับต้องเข้าไปในเรือนจำและเรียนรู้ความเป็นอาชญากรมีอาชีพภายในเรือนจำ และกลับมาก่อกระทำความผิดซ้ำและรุนแรงขึ้นกว่าเดิม

แนวคิดเกี่ยวกับการนำอุปกรณ์ติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้กระทำความผิด

การควบคุมผู้กระทำความผิดโดยใช้เครื่องมือระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Monitoring) เป็นมาตรการหนึ่งในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดแทนการใช้เรือนจำ ซึ่งได้ถูกคิดค้นขึ้นในช่วงทศวรรษ ๑๙๖๐-๑๙๗๐ และหลังจากนั้นประมาณ ๒๐ ปี ได้มีการนำเทคโนโลยีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดในประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา สหราชอาณาจักร และประเทศอื่น ๆ ทั่วโลกโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำเป็นสำคัญ การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดโดยไม่ใช้เรือนจำ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

เนื่องจากเล็งเห็นว่าในระหว่างการสอบสวนในชั้นพนักงานสอบสวนหรือในชั้นพิจารณาของศาลหากผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวก็จะถูกขังอยู่ในเรือนจำ ซึ่งโดยหลักการแล้วผู้ยังมีไม่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกย่อมไม่ควรอยู่ในเรือนจำเดียวกันกับนักโทษ แต่โดยความเป็นจริงแล้วคงมีแต่เพียงการแยกแดนของผู้ต้องขังเท่านั้น

การรอกการลงโทษ การรอกการกำหนดโทษ และเงื่อนไขการคุมประพฤติ

การรอกการกำหนดโทษหรือการรอกการลงโทษเป็นมาตรการที่ศาลหยิบนำมาใช้เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงโทษจำคุกระยะสั้นซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดผลดีแก่จำเลย เพื่อให้บุคคลดังกล่าวได้กลับตัวเป็นพลเมืองดี ศาลก็อาจจะรอกการกำหนดโทษหรือรอกการลงโทษจำคุกตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ โดยวรรคสาม (๖) ให้อำนาจศาลในการกำหนด ห้ามออกนอกสถานที่อยู่อาศัย หรือห้ามเข้าในสถานที่ใดในระหว่างเวลาที่ศาลกำหนด ทั้งนี้จะใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถใช้ตรวจสอบหรือจำกัดการเดินทางด้วยก็ได้เพื่อเป็นการแก้ไขฟื้นฟู หรือป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดกระทำหรือมีโอกากระทำความผิดขึ้นอีก เป็นมาตรการในการพิพากษารอกการลงโทษ และกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติจำเลยไว้

การเปลี่ยนวิธีการจำคุกโดยไม่ใช้เรือนจำ

เนื่องจากปัจจุบันเรือนจำมีสภาพที่แออัดไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนของผู้ซึ่งต้องขังหรือต้องจำคุก และไม่เหมาะสมกับสภาพของผู้ซึ่งต้องขังหรือต้องจำคุกบางลักษณะ ดังนั้น จึงมีการปรับปรุงวิธีการขังและจำคุกโดยกำหนดวิธีการหรือ สถานที่ในการขังหรือจำคุกนอกเรือนจำให้เหมาะสมกับสภาพของผู้ต้องขังหรือต้องจำคุกในแต่ละลักษณะ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๙/๒ (๓) ให้จำคุกโดยวิธีการอื่นที่สามารถจำกัดการเดินทางและอาณาเขต ซึ่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจำคุกโดยวิธีการอื่นที่สามารถจำกัดการเดินทางและอาณาเขต พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนดให้เจ้าพนักงานซึ่งได้แก่ผู้บัญชาการเรือนจำ หรือ

เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จัดการตามหมายจำคุกสามารถยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้มีการจำกัดการเดินทางและอาณาเขตแก่ผู้ต้องจำคุกได้ โดยให้คำนึงถึงเหตุจำเป็นซึ่งรวมถึงเหตุที่ผู้ซึ่งต้องจำคุกจะถึงอันตรายแก่ชีวิตถ้าต้องจำคุก ผู้ซึ่งต้องจำคุกจำเป็นต้องเลี้ยงดูบิดา มารดา สามี ภริยา หรือบุตร ซึ่งพึ่งตนเองไม่ได้ ผู้ซึ่งต้องจำคุกเจ็บป่วยและต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง และผู้ซึ่งต้องจำคุกมีเหตุควรได้รับการดูแลการบังคับให้จำคุกด้วยเหตุอื่น ๆ และเจ้าพนักงานผู้ร้องขออาจเสนอเงื่อนไขห้ามมิให้ออกนอกเคหสถานหรือสถานที่อื่นใดในช่วงเวลาที่กำหนด ร่วมกับการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ได้ ในระยะแรกได้มีการควบคุมผู้ต้องโทษด้วยการใช้กำไลอิเล็กทรอนิกส์โดยเน้นไปที่กลุ่มผู้ต้องโทษ ๔ กลุ่ม คือ

(๑) ผู้ต้องขังชรา หรือป่วยเป็นโรคเอดส์ระยะสุดท้าย ไตวายเรื้อรัง มะเร็งระยะสุดท้าย หากจำคุกต่อไปต้องเสียชีวิตและต้องออกไปรับการรักษา เช่น พอกไตหรือฉายรังสีทุกสัปดาห์

(๒) ผู้ต้องขังที่ต้องออกไปดูแลลูกและภรรยา หรือพ่อแม่ที่แก่ชรา ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้

(๓) ผู้ต้องขังที่เจ็บป่วยเรื้อรังและต้องเข้ารับการรักษาต่อเนื่อง

(๔) กลุ่มนักโทษที่มีเหตุทะเลาะวิวาทลงโทษ เช่น คลอดบุตร วิกฤตจิต

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ซึ่งข้อดีของการนำเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ กับผู้กระทำความผิดในประเทศไทย นอกจากจะช่วยให้ ลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำ อันส่งผลให้เป็นการแก้ไขปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ซึ่งเป็นปัญหาที่ทำให้ยากต่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับกลายเป็นคนดี ยังส่งผลดีอีกหลายประการ ดังนี้

๑) ในกรณีที่หากผู้กระทำความผิดที่ไม่รุนแรงหรือมีข้อหาอาชญากรรมโดยสันดาน การที่ไม่ต้องอยู่ในเรือนจำจะช่วยลดปัญหาการเรียนรู้ความเป็นอาชญากรซึ่งมีผลทำให้กระทำความผิดซ้ำและรุนแรงมากขึ้นกว่าเดิม รวมถึงปัญหาที่สังคมไม่ยอมรับคนที่ติดคุกออกไปอยู่ร่วมในสังคม อันเป็นปัญหาที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดกลับเข้ามาอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างปกติสุขได้ยากลำบาก

๒) หากผู้กระทำความผิดเป็นหญิงได้กระทำความผิดขณะที่มีครรภ์ หรือมีบุตรที่อยู่ในวัยพึ่งพิง หรือผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชนหญิงจะช่วยลดผลกระทบที่ ทั้งเรื่องของสุขภาพทางเพศ ความเป็นอยู่และการเจริญเติบโตของบุตร รวมทั้งจะช่วยสร้างความสุขแก่บุตรในวัยพึ่งพิงที่จะได้รับการเลี้ยงดู ให้ความรักความอบอุ่นจากมารดา

๓) บางลักษณะ ความผิดแม้ไม่เหมาะสมที่จะต้องถูกจำคุกในเรือนจำ แต่หากใช้การคุมประพฤติธรรมดา ก็จะเบาจนเกินไป ไม่ได้สัดส่วนกับลักษณะของการกระทำความผิด ดังนั้น การใช้มาตรการลงโทษโดยการจำกัดเสรีภาพไว้ในที่อยู่อาศัยจะช่วยสร้างความมั่นใจและความปลอดภัยให้เกิดแก่สังคม อันจะทำให้ประชาชนและสังคมเชื่อมั่นในระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๔) ช่วยประหยัดงบประมาณในการดูแลผู้กระทำความผิดในกรณีที่มีการจำคุกไว้ในเรือนจำ

จะเห็นได้ว่าสำหรับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ศาล จะพิจารณาใช้การเครื่องอิเล็กทรอนิกส์แทนการใช้การจำคุกในเรือนจำ ศาลต้องพิจารณาถึง ประเภทของผู้กระทำความผิด ลักษณะของฐานความผิด และระยะเวลาที่จะสั่งให้จำกัดเสรีภาพไว้ในที่อยู่อาศัย หรือการคุมประพฤติ

โดยหลักแล้ว กรณีความผิดที่จะถือว่าร้ายแรงหรือไม่ควรเปิดโอกาสให้เป็นดุลพินิจของศาล

แต่หากให้ดุลพินิจโดยไม่มีขอบเขต อาจจะไม่เกิดผลดีต่อผู้เสียหายและสังคม ก่อนที่ศาลจะสั่งให้กำหนดให้อยู่ภายใต้การควบคุมด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ ควรมีการจัดเก็บข้อมูลสถิติอาชญากรรมไว้ให้สมบูรณ์ เพื่อที่จะนำมาสถิติมาประกอบการพิจารณาคดี สำหรับการพิจารณาคดีของศาลก่อนที่ศาลจะสั่งให้ใช้มาตรการลงโทษโดยการจำกัดเสรีภาพไว้ในที่อยู่อาศัยหรือมาตรการคุมประพฤติ ศาลต้องพิจารณารายงานการสืบเสาะก่อนการพิพากษา อันประกอบไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิดและลักษณะของการกระทำความผิด ได้แก่

๑) ข้อมูลของผู้กระทำความผิด ได้แก่ ประวัติภูมิหลังการกระทำความผิด หรือสถิติอาชญากรรมที่จัดทำขึ้นโดยกระทรวง

ยุติธรรม

๒) ลักษณะของการกระทำความผิด เพื่อจะทราบสาเหตุหรือความรุนแรงของการกระทำความผิด รวมถึงพยานบุคคลและพยานแวดล้อมที่จะบ่งบอกถึงเหตุจูงใจในการกระทำความผิด

๓) สถานที่ที่ใช้ในการควบคุม เพื่อที่ศาลจะได้พิจารณาถึงความเหมาะสมของที่อยู่อาศัยของผู้กระทำความผิด

๔) ผลกระทบต่อผู้เสียหายหรือสังคม รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของผู้เสียหายด้วย และข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ

๕) ความยินยอมของผู้กระทำความผิดที่จะถูกจำกัดเสรีภาพไว้ในที่อยู่อาศัย

โดยการพิจารณานั้น ศาลต้องคำนึงถึงสถานที่ที่เป็นที่อยู่อาศัยของผู้กระทำความผิดก่อนที่จะมีการสั่งให้ใช้การจำกัดเสรีภาพไว้โดยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อีกทั้งต้องหามาตรการป้องกันการหลบหนีมาประกอบการสั่งให้จำกัดเสรีภาพไว้ด้วย กรณีผู้กระทำความผิดละเมิดหรือฝ่าฝืนเงื่อนไข ศาลสามารถยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งแล้วสั่งให้จำคุกผู้กระทำความผิดไว้ในเรือนจำได้ อีกทั้งการนำเครื่องมือควบคุมอิเล็กทรอนิกส์มาใช้และให้อยู่ภายใต้การควบคุมของกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม ทั้งนี้ผู้กระทำความผิดควรจะเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการใช้เครื่องมือดังกล่าวหรือไม่ ให้ศาลพิจารณาถึงสถานะของผู้กระทำความผิดเป็นรายกรณีไป นอกจากนี้ การแก้ไขตัดแปลงหรือทำลายเครื่องมือควบคุมอิเล็กทรอนิกส์และหลบหนีไปจากที่อยู่อาศัย ควรกำหนดให้มีความรับผิดชอบทางอาญาด้วย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงยุติธรรม. รายงานการศึกษา การเตรียมความพร้อมในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในงานคุมประพฤติ. สถาบันวิจัยและพัฒนา กรมคุมประพฤติ. ๒๕๕๘

ชิดา ธนวิวัฒน์. การควบคุมผู้ต้องโทษโดยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์. วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ๒๕๕๓

นที จิตสงว. หลักทฤษฎีอาญา: หลักการวิเคราะห์ระบบงานราชทัณฑ์, พิมพ์ครั้งที่ ๓ กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพิบูลสงเคราะห์กรมราชทัณฑ์ ๒๕๔๐.

อนก ยมจินดา. การนำมาตรการควบคุมและติดตามด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในกระบวนการยุติธรรม. การอบรมหลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง รุ่นที่ ๑๖ วิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม. ๒๕๕๕

กระทรวงยุติธรรม. “Electronic Monitoring การนำเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับผู้กระทำความผิดในประเทศไทย”. วารสารยุติธรรม ๑๓, ๔. ๒๕๕๖.

สิทธิเด็กในทางกฎหมาย

พ.ต.ท.หญิง ธนิษฐา โกวิทยา

อาจารย์(สบ๓) ศฝร.ศษด.

บทนำ

ประชากรส่วนหนึ่งของประเทศเป็นบุคคลซึ่งอยู่ในสถานภาพการเป็นเด็กและเยาวชน จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ส่งผลต่อการเจริญเติบโตและพฤติกรรมและการแสดงออกของบุคคลในวัยดังกล่าวสังคมปัจจุบันมีอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ทั้งการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ การกระทำความผิดที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ ปัญหาการค้ำฉกฉวย ปัญหาการใช้แรงงานเด็ก ปัญหาการก่อการร้ายข้ามชาติและปัญหาอื่น ๆ มากมาย เด็กและเยาวชนซึ่งเป็นประชากรสำคัญของประเทศในอนาคตย่อมมีส่วนได้รับผลกระทบไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใด ฐานะผู้ถูกกระทำความผิดเป็นผู้เสียหายในทางคดี หรือฐานะผู้กระทำความผิดเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยในคดี จะเห็นได้ว่าในส่วนของการอายุของเด็กและ

เยาวชนที่เข้าไปเกี่ยวข้องในทางคดีมีช่วงอายุที่แตกต่างกันซึ่งมีทั้งในเพศชายและเพศหญิง ผลของการกระทำความผิดหรือผลของการถูกกระทำความผิดในคดีย่อมส่งผลต่อเด็กและเยาวชนดังกล่าวโดยตรง ทั้งในด้านสภาพร่างกาย ด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม และด้านทัศนคติ

ประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่สามารถเห็นความสำคัญของเด็กและเยาวชน จึงได้ร่วมลงนามเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก มีการตราและบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องและหลักปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะแตกต่างจากผู้กระทำความผิดโดยทั่วไป ตำรวจในฐานะเจ้าพนักงานของรัฐผู้ซึ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับคดีหรือประสบเหตุการณ์ด้วยตนเองจำเป็นต้องทราบถึงสาระสำคัญ ขั้นตอนวิธีการและแนวทางวิธีปฏิบัติในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนผู้นั้น ในส่วนของผู้เป็นเด็กและเยาวชนก็ควรศึกษาว่าในสถานภาพของการเป็นเด็กและเยาวชนตนเองมีสิทธิในเรื่องใดบ้างในทางกฎหมายและได้รับการปกป้องคุ้มครองตามกฎหมายอย่างไร เพื่อให้บุคคลที่เป็นเด็กและเยาวชนได้รับโอกาสและได้รับความคุ้มครองความคุ้มครองตามหลักกฎหมายได้รับความยุติธรรมเพื่อที่จะเป็นประโยชน์ในการดำรงชีพและเจริญเติบโตเป็นอนาคตของประเทศชาติสืบไป

ความหมายของ เด็ก ในทางกฎหมาย

ความหมายของคำว่า “เด็ก” ที่ปรากฏในกฎหมายหลายฉบับมีความหมายแตกต่างกัน ดังนี้

เด็ก หมายความว่า มนุษย์ทุกคนที่อายุต่ำกว่าสิบแปดปี เว้นแต่จะบรรลุนิติภาวะก่อนหน้านี้ตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่อนั้น^๑

เด็ก หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่าที่กำหนดไว้ตาม มาตรา ๗๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา แต่ยังไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์^๒

เด็ก หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า

^๑ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ๒๕๕๓ ข้อ ๑

^๒ พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๕๔ มาตรา ๓

กว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส^๓

เด็ก หมายความว่า บุคคลผู้มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี^๔

บุคคลย่อมพ้นจากภาวะผู้เยาว์และบรรลุนิติภาวะ เมื่ออายุยี่สิบปีบริบูรณ์หรือเมื่อทำการสมรสในขณะที่ชายและหญิงมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์แล้ว โดยได้รับความยินยอมของบิดาและมารดา ในกรณีทั้งบิดาและมารดา บิดาหรือมารดาในกรณีที่มารดาหรือบิดาตายหรือถูกถอนอำนาจปกครอง หรือไม่อยู่ในสภาพหรือฐานะที่อาจให้ความยินยอม หรือโดยพฤติการณ์ผู้เยาว์ไม่อาจขอความยินยอมจากบิดามารดาได้ หรือได้รับความยินยอมจากผู้รับบุตรบุญธรรมในกรณีที่ผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรมหรือผู้ปกครองในกรณีที่ไม่มีบุคคลซึ่งอาจให้ความยินยอมหรือมีแต่บุคคลดังกล่าวถูกถอนอำนาจปกครอง แต่ในกรณีที่มีเหตุอันสมควรศาลอาจอนุญาตให้ทำการสมรสก่อนนั้นได้^๕

นอกจากนี้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบในทางอาญาของบุคคลซึ่งจะต้องได้รับยกเว้นการลงโทษ หรือได้รับการลดมาตราส่วนโทษ โดยคำนึงถึงอายุของผู้กระทำความผิดมาประกอบการพิจารณา คือ เด็กอายุไม่เกินสิบปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ และเด็กอายุกว่าสิบปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ให้ศาลมีอำนาจดำเนินการ .. หรือในกรณีเด็กนั้นอายุกว่าสิบห้าปีแต่ต่ำกว่าสิบแปดปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ให้ศาล

พิจารณาถึงความรู้สึกผิดชอบและสิ่งอื่นทั้งปวงเกี่ยวกับเด็กนั้นในอันที่จะควรวินิจฉัยว่าสมควรพิพากษาลงโทษหรือไม่

เมื่อพิจารณาความหมายของคำว่า “เด็ก” “เยาวชน” และ “ผู้เยาว์” ในหลาย ๆ มาตราที่ปรากฏในบทบัญญัติของกฎหมาย ประกอบกันจะสรุปได้ว่า เด็ก หมายความว่า บุคคลผู้มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ และยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วยอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์หรือบรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสตามกฎหมาย

สิทธิของเด็กและเยาวชน

๑. สิทธิของเด็กตามประมวลกฎหมายอาญา

ตามหลักกฎหมายบุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อบุคคลนั้นได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย^๖ แต่มีบุคคลบางประเภทได้รับการยกเว้นไม่ต้องรับโทษตามที่กฎหมายระบุไว้ท้ายบทบัญญัติในมาตราต่าง ๆ ซึ่งเด็กเป็นบุคคลประเภทหนึ่งที่ได้รับการยกเว้นโดยพิจารณาจากช่วงอายุของเด็กผู้นั้นในขณะกระทำความผิดมาประกอบการพิจารณา คือ

เด็กอายุยังไม่เกินสิบปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ^๗ และเด็กอายุกว่าสิบปีแต่ยังไม่เกินสิบห้าปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ให้ศาลมีอำนาจดำเนินการ ว่ากล่าวตักเตือน วางข้อกำหนด

ไม่ให้ก่อเหตุร้ายตามระยะเวลา ที่ศาลกำหนด แต่ไม่เกินสามปีและ กำหนดจำนวนเงินตามที่ศาลเห็นสมควรชำระต่อศาลไม่เกินครั้งละหนึ่งหมื่นบาทเมื่อเด็กนั้นก่อเหตุร้ายขึ้น หรือกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติ โดยแต่งตั้งพนักงานคุมประพฤติ ในกรณีเด็กไม่มีบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง หรือ มีแต่ไม่สามารถดูแลเด็กนั้นได้ หรือ อาศัยกับบุคคลอื่นและบุคคลนั้น ไม่ยอมรับข้อกำหนดที่ศาลวางศาลจะมีคำสั่งมอบตัวเด็กให้อยู่กับบุคคลหรือองค์กรที่ศาลเห็นสมควรเพื่อดูแล อบรม สั่งสอนและการจัดให้เด็กมีงานทำตามสมควรหรือศาลอาจส่งตัวเด็กไปยังโรงเรียน หรือสถานฝึกและอบรม หรือ สถานที่ซึ่งจัดขึ้นเพื่อฝึกและอบรมก่อนเด็กจะมีอายุครบสิบแปดปี หากเด็กนั้นอายุกว่าสิบห้าปีแต่ต่ำกว่าสิบแปดปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ให้ศาลพิจารณาถึงความรู้สึกผิดชอบ และ สิ่งอื่นทั้งปวงเกี่ยวกับเด็กผู้นั้น ในอันที่จะควรวินิจฉัยว่าสมควรพิพากษาลงโทษหรือไม่ ถ้าศาลเห็นว่ามีสมควรลงโทษก็ให้จัดการตาม มาตรา ๗๔ หรือถ้าศาลเห็นสมควรพิพากษาลงโทษก็ให้ลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงกึ่งหนึ่ง^๘

จะเห็นได้ว่า ในหลักกฎหมายทางอาญาของไทยได้ นำเกณฑ์อายุของผู้กระทำความผิดซึ่งอยู่ในสถานะภาพของการเป็นเด็กแต่ละช่วงอายุมาพิจารณาว่าเด็กนั้น ควรจะได้รับการลงโทษทางอาญาหรือไม่ เมื่อมีการกระทำที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ เนื่องจากเด็กแต่ละวัย และแต่ละบุคคลมีความสามารถ ความคิด สติปัญญา และประสบการณ์ในชีวิตที่แตกต่างกันไปตามสภาวะของการเจริญเติบโต การอบรมสั่งสอนสิ่งแวดล้อมรอบตัว

๒. สิทธิของเด็กตามประมวลกฎหมาย

^๓ พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๔

^๔ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔

^๕ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙, ๒๐, ๑๔๓๖, ๑๔๔๘, ๑๔๕๔

^๖ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒

^๗ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๓

^๘ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๔

^๙ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๕

วิधिพิจารณาความอาญา

ตามประมวลกฎหมายวิधिพิจารณาความอาญา บุคคลซึ่งมีฐานะเป็นเด็กตามกฎหมาย หรือ ยังเป็นผู้เยาว์มีสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา คือ มีสิทธิยื่นฟ้องคดี ถ้าผู้เสียหายที่ตายเป็นผู้เยาว์ ผู้แทนโดยชอบธรรม หรือ ผู้แทนเฉพาะคดีจะดำเนินคดีต่อไปได้^{๑๐} มีสิทธิให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่ร้องขอ และพนักงานอัยการ อยู่ร่วมในระหว่างการจดบันทึกคำร้องทุกข์ กรณีเป็นผู้เสียหายอายุไม่เกินสิบแปดปี เว้นแต่มีเหตุจำเป็นไม่อาจหาหรือรอหรือไม่ประสงค์จะให้หรือรอบุคคลดังกล่าว ให้ผู้รับคำร้องทุกข์ บันทึกไว้ในบันทึกคำร้องทุกข์ด้วย มีสิทธิร้องขอให้พนักงานสอบสวน แยกกระทำการสอบสวนในสถานที่ที่เหมาะสม มีสิทธิให้นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ บุคคลที่ร้องขอ และพนักงานอัยการ อยู่ร่วมในระหว่างการสอบปากคำ ในคดีที่ตนเป็นผู้เสียหายหรือพยานหรือผู้ต้องหาในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย อันมิใช่เกิดจากการข่มขืนต่อสู้อย่าง ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ ความผิดฐานกรรโชก ซึ่งทรัพย์และปล้นทรัพย์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการค้าประเวณี การค้าหญิง และเด็ก ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ หรือความผิดอื่นที่มีอัตราโทษจำคุก นอกจากนี้ยังมีสิทธิให้มีการชี้ตัวบุคคล ในสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับเด็กและสามารถป้องกันมิให้บุคคลซึ่งจะถูกชี้ตัวนั้นเห็น^{๑๑} และ ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือ เป็นผู้ต้องหาที่มีอายุไม่เกินสิบแปดปี ในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา หรือเป็นจำเลยมีอายุไม่เกินสิบแปดปีในวันที่ถูกฟ้องต่อศาล ก่อนเริ่มการพิจารณา มีสิทธิให้รัฐจัดหาทนายความให้ถ้าไม่มีทนายความ และ ผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องการทนาย^{๑๒} นอกจากนี้ในฐานะพยานในคดีมีสิทธิเป็นพยานบุคคลในศาลได้ ถ้าสามารถเข้าใจ และตอบคำถามได้ และเป็นผู้ที่

ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวกับเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นด้วยตนเองโดยตรง และมีสิทธิที่จะไม่สาบานตนก่อนเบิกความในศาล หากมีอายุต่ำกว่าสิบห้าปี^{๑๓}

๓. สิทธิของเด็กตาม พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิधिพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

จากคำนิยามของ“เด็ก”ตาม พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิधिพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๙ หมายถึงบุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๓ ประมวลกฎหมายอาญาแต่ยังไม่เกิน สิบห้าปีบริบูรณ์ กล่าวคือ อายุเกินสิบปีบริบูรณ์แต่ยังไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์ ซึ่งพิจารณาอายุในวันกระทำความผิดที่ถูกกล่าวหาว่านั้น หากบุคคลนั้นยังมีสถานภาพเป็นเด็กจะได้รับสิทธิต่าง ๆ และการปฏิบัติในกระบวนการยุติธรรม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

เจ้าพนักงานจะจับกุมเด็กได้เฉพาะ ในกรณีที่เด็กกระทำความผิดซึ่งหน้าเจ้าพนักงานผู้จับ หรือกรณีมีหมายจับของศาลเยาวชนและครอบครัว และได้รับการปฏิบัติในการจับกุมของเจ้าพนักงานโดยละมุนละม่อม คำนี้ถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่ประจานเด็กได้รับการแจ้งข้อกล่าวหาพร้อมทั้งสิทธิตามกฎหมาย และมีสิทธิขออุทธรณ์จับในกรณีที่มีหมายจับของศาล มีสิทธิที่จะไม่ถูกถามคำให้การขณะถูกจับกุม และถ้อยคำของเด็กในชั้นจับกุมมิให้ศาลรับฟังเป็นพยาน เว้นแต่เพื่อพิสูจน์ความผิดของเด็ก แต่ศาลนำมาฟังเป็นคุณแก่เด็กได้ มีสิทธิให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง หรือองค์การที่เด็กอาศัยร่วมอยู่ด้วยทราบถึงการจับกุมในโอกาสแรกที่สามารถกระทำได้ ในการจับกุมห้ามใช้

เครื่องพันธนาการ เว้นแต่ เพื่อความปลอดภัยของเด็กหรือบุคคลอื่น และสามารถให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง เป็นผู้นำตัวเด็กไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนก็ได้ ในคดีความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกิน ๕ ปี มีสิทธิได้รับการตรวจสอบการจับว่าเจ้าพนักงานผู้จับได้ปฏิบัติเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หลังการจับและได้รับการปล่อยตัวทันทีจากศาล หากการจับกุมเป็นการจับโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ได้รับการแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายจากศาล ในกรณีที่ยังไม่มีที่ปรึกษากฎหมาย หรือมีแต่ไม่มาศาล ได้รับการสอบสวนในห้องสอบสวนที่จัดไว้เป็นการเฉพาะที่เหมาะสมไม่ปะปนกับผู้ต้องหาอื่น หรือมีบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องอยู่ในสถานที่นั้น ได้รับการพิจารณาคดีเป็นการลับห้ามบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับคดีเข้าฟังการพิจารณา เว้นแต่กรณีศาลอนุญาต^{๑๔}

ส่วนในการฟ้องคดีมีสิทธิได้รับการยื่นฟ้องคดีที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดภายในระยะเวลา ๓๐ วัน นับแต่วันถูกจับ เว้นแต่มีกรณีจำเป็น และจะไม่ให้ผู้เสียหายฟ้องคดีอาญาซึ่งมีข้อหาว่าเด็กกระทำความผิดต่อศาลเยาวชนและครอบครัว เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการสถานพินิจก่อน^{๑๕}

ในการพิจารณาคดีได้รับการพิจารณาคดีในห้องพิจารณาที่มีใช้ห้องพิจารณาคดีธรรมดา เว้นแต่ไม่อยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ ให้พิจารณาในห้องพิจารณาคดีธรรมดาแต่ต้องไม่ปะปนกับการพิจารณาคดีธรรมดาโดยไม่ต้องเคร่งครัดตามกฎหมายว่าด้วยวิधिพิจารณาความอาญา และให้ใช้ถ้อยคำที่เด็กสามารถเข้าใจได้ง่าย และเปิดโอกาสให้เด็ก และบุคคลที่

^{๑๐}ประมวลกฎหมายวิधिพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๙

^{๑๑}ประมวลกฎหมายวิधिพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๙,มาตรา ๑๒๔/๑,มาตรา ๑๓๓ ตริ,มาตรา๑๓๓ทวิ,และมาตรา ๑๓๔/๒

^{๑๒}ประมวลกฎหมายวิधिพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๔/๑ และมาตรา ๑๗๓

^{๑๓}ประมวลกฎหมายวิधिพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิधिพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๙๕(๑)(๒)และ มาตรา ๑๑๒(๒)

^{๑๔}พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไข พ.ศ.๒๕๕๙ มาตรา ๖๖ ,มาตรา ๖๙-๗๕,มาตรา ๑๗๐

^{๑๕}พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว ฯ พ.ศ.๒๕๕๓ และที่แก้ไข พ.ศ.๒๕๕๙ มาตรา ๗๘ ,มาตรา ๙๙

เกี่ยวข้องกับเด็กแอลกอฮอล์จริง ความรู้สึกและความเห็น ระบุและซักถามพยานได้ ไม่ว่าเวลาใด ในระหว่างที่มีการพิจารณาคดีนั้นและใช้รายงานการสืบเสาะข้อเท็จจริงของผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กมาประกอบการพิจารณาของศาลก่อนมีคำพิพากษา^{๑๖}

แทนคำปรับ ในกรณีที่ต้องโทษปรับ ไม่ว่าจะมิโทษจำคุกด้วยหรือไม่ แต่ให้ส่งตัวเด็กไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานที่กำหนดและศาลเห็นสมควรตามเวลาที่ศาลกำหนดไม่เกิน ๑ ปี^{๑๗}

บทสรุป

ในการพิพากษามีสิทธิให้ศาลจำหน่ายคดีไว้ชั่วคราว ในกรณีมีการฟ้องคดีต่อศาลในความผิดอาญาที่มีอัตราโทษตามที่กฎหมายกำหนดให้จำคุกไม่เกิน ๒๐ ปี ถ้าปรากฏว่าเด็กไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดมาก่อน เว้นแต่ความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ก่อนมีคำพิพากษาหากเด็กสำนึกในการกระทำและผู้เสียหายยินยอมและโจทก์ไม่คัดค้าน และข้อเท็จจริงปรากฏว่าพฤติการณ์แห่งคดีไม่เป็นภัยร้ายแรงต่อสังคมเกินควร และศาลเห็นว่าเด็กอาจกลับตนเป็นคนดี และผู้เสียหายได้รับการชดเชยเยียวยาตามสมควร โดยให้นำวิธีการจัดทำแผนแก้ไขฟื้นฟูมา让孩子ปฏิบัติ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่ออนาคตของเด็กและผู้เสียหายมากกว่าและได้รับการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา ในกรณีที่เด็กต้องหาว่ากระทำความผิดอาญามีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินห้าปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ ถ้าปรากฏว่าเด็กนั้นไม่เคยได้รับโทษโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษมีสิทธิได้รับการใช้วิธีการสำหรับเด็ก แทนการลงโทษอาญาหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัย มีสิทธิที่จะได้รับการรื้อการกำหนดโทษหรือการลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มีสิทธิที่จะไม่ถูกกักขัง

ในสถานภาพของการเป็นเด็กหรือเยาวชนนั้น ในทางกฎหมายของไทยได้มีบทบัญญัติของกฎหมายรับรองสิทธิและให้ความคุ้มครองทั้งในทางกฎหมายแพ่งกฎหมายอาญา และในกระบวนการพิจารณาทางอาญา นอกจากนี้ยังมีกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อให้ความปกป้องคุ้มครองเด็กโดยเฉพาะไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก รวมตลอดทั้งการคุ้มครองการใช้แรงงานเด็กในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน และในกฎหมายต่าง ๆ ยังพิจารณาถึงอายุของเด็กในแต่ละช่วงวัยว่าสมควรจะถูกดำเนินคดีอย่างไร ควรได้รับการพิจารณาในรูปแบบใด อายุขนาดใดถึงจะสมควรได้รับการลงโทษในทางอาญา และจะมีวิธีการใดที่จะสามารถแก้ไข เปิดโอกาส ช่วยเหลือให้เด็กหรือเยาวชนได้รับการปฏิบัติ การช่วยเหลือ การเยียวยา เพื่อสามารถกลับสู่สังคมปกติ สามารถดำเนินชีวิตมีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นอนาคตของชาติต่อไป หากผู้ซึ่งมีสถานภาพเป็นเด็กและเยาวชนได้ศึกษาเรียนรู้รับทราบและเข้าใจในสิทธิและความคุ้มครองทางกฎหมายของตนก็จะเป็นหนทางหนึ่งในการรักษาสิทธิของตนในทางกฎหมาย

เอกสารอ้างอิง

คณะวิชาการ The Jistic Group. ๒๕๖๐ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๕๖๐ กรุงเทพฯ ฯ : พิมพ์อักษร

นคร พจนวรรณพงษ์ , ผู้รวบรวม ๒๕๖๐ ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๖๐ กรุงเทพฯ ฯ : พิมพ์อักษร

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ (๒๕๔๘,๓ กรกฎาคม) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว(๒๕๕๓,๒๒พฤศจิกายน) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สมชาย พงษ์พัฒนาศิลป์ ,รวบรวม ๒๕๕๙ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๕๙ กรุงเทพฯ ฯ : เจริญรัฐการพิมพ์

สัญญา ศรีเดช, ผู้รวบรวม (๒๕๕๔) พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงานแรงงาน พ.ศ.๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ม.ป.ป) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก กรุงเทพฯ ฯ : มิราเคิล ครีเอชั่นอินเตอร์ พรีน

^{๑๖} พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว ฯ พ.ศ.๒๕๕๓ และที่แก้ไข พ.ศ.๒๕๕๙ มาตรา

^{๑๗} พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว ฯ พ.ศ.๒๕๕๓ และที่แก้ไข พ.ศ.๒๕๕๙ มาตรา ๓๖(๑) ,มาตรา ๗๘,มาตรา ๘๖,มาตรา ๙๐, มาตรา ๑๔๔-๑๔๕,มาตรา ๑๐๗-๑๐๘ และมาตรา ๑๑๔

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๖๐

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ
คอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด
เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมรักษาการ
ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการ
ตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐

“ผู้ใดส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แก่บุคคลอื่นอันมีลักษณะเป็นการก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้รับข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้รับสามารถบอกเลิกหรือแจ้งความประสงค์เพื่อปฏิเสธการตอบรับได้โดยง่าย ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท

ให้รัฐมนตรีออกประกาศกำหนดลักษณะและวิธีการส่ง รวมทั้งลักษณะและปริมาณของข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งไม่เป็นการก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้รับ และลักษณะอันเป็นการบอกเลิกหรือแจ้งความประสงค์เพื่อปฏิเสธการตอบรับได้โดยง่าย”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ หรือมาตรา ๑๑ เป็นการกระทำต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ เป็นการกระทำต่อข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์ตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสามโดยมิได้มีเจตนาฆ่า แต่เป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐

“มาตรา ๑๒/๑ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ เป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ โดยมิได้มีเจตนาฆ่า แต่เป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้าของมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐

“ผู้ใดจำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดจำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดตามมาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๑ หากผู้นำไปใช้ได้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือต้องรับผิดตามมาตรา ๑๒ วรรคสองหรือวรรคสี่ หรือมาตรา ๑๒/๑ ผู้จำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งดังกล่าวจะต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่มีกำหนดโทษสูงขึ้นด้วย ก็เฉพาะเมื่อตนได้รู้หรืออาจเล็งเห็นได้ว่าจะเกิดผลเช่นที่เกิดขึ้นนั้น

ผู้ใดจำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หากผู้นำไปใช้ได้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือต้องรับผิดตามมาตรา ๑๒ วรรคสองหรือวรรคสี่ หรือมาตรา ๑๒/๑ ผู้จำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งดังกล่าวต้องรับผิดทางอาญาตามความผิดที่มีกำหนดโทษสูงขึ้นด้วย

ในกรณีที่ผู้จำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งผู้ใดต้องรับผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง และตามวรรคสามหรือวรรคสี่ด้วย ให้ผู้นั้นต้องรับโทษที่มีอัตราโทษสูงที่สุดแต่กระหนเดียว”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔ ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๑) โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา

(๒) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานอันเป็นประโยชน์สาธารณะของประเทศ หรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

(๓) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

(๔) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

(๕) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง (๑) มิได้กระทำต่อประชาชน แต่เป็นการกระทำต่อบุคคลใด บุคคลหนึ่ง ผู้กระทำ ผู้เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้เป็นความผิดอันยอมความได้”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕ ผู้ให้บริการผู้ใดให้ความร่วมมือ ยินยอม หรือรู้เห็นเป็นใจให้มีการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๔ ในระบบคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในความควบคุมของตน ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๔

ให้รัฐมนตรีออกประกาศกำหนดขั้นตอนการแจ้งเตือน การระงับการทำให้แพร่หลายของข้อมูลคอมพิวเตอร์ และการนำข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นออกจากระบบคอมพิวเตอร์

ถ้าผู้ให้บริการพิสูจน์ได้ว่าตนได้ปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีที่ออกตามวรรคสอง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๖ ผู้ใดนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏเป็นภาพของผู้อื่น และภาพนั้นเป็นภาพที่เกิดจากการสร้างขึ้น ตัดต่อ เติม หรือดัดแปลงด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใด โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำต่อภาพของผู้ตาย และการกระทำนั้นน่าจะทำให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้ตายเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ผู้กระทำต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เป็นการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์โดยสุจริตอันเป็นการติชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ ผู้กระทำไม่มีความผิด ความผิดตามวรรคหนึ่งและวรรคสองเป็นความผิดอันยอมความได้

ถ้าผู้เสียหายในความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๖/๑ และมาตรา ๑๖/๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐

“มาตรา ๑๖/๑ ในคดีความผิดตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๖ ซึ่งมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด ศาลอาจสั่ง

(๑) ให้ทำลายข้อมูลตามมาตราดังกล่าว

(๒) ให้โฆษณาหรือเผยแพร่คำพิพากษาทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออื่นใด ตามที่ศาลเห็นสมควร โดยให้จำเลยเป็นผู้ชำระค่าโฆษณาหรือเผยแพร่

(๓) ให้ดำเนินการอื่นตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดนั้น

มาตรา ๑๖/๒ ผู้ใดรู้ว่าข้อมูลคอมพิวเตอร์ในความครอบครองของตนเป็นข้อมูลที่ศาลสั่งให้ทำลายตามมาตรา ๑๖/๑ ผู้นั้นต้องทำลายข้อมูลดังกล่าว หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๖ แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๑๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๗/๑ ในหมวด ๑ ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐

“มาตรา ๑๗/๑ ความผิดตามมาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๖/๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบที่รัฐมนตรีแต่งตั้งมีอำนาจเปรียบเทียบได้

คณะกรรมการเปรียบเทียบที่รัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งให้มีจำนวนสามคนซึ่งคนหนึ่งต้องเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เมื่อคณะกรรมการเปรียบเทียบได้ทำการเปรียบเทียบกรณีใดและผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามคำเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการเปรียบเทียบกำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีนั้นเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่ผู้ต้องหาไม่ชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เริ่มนับอายุความในการฟ้องคดีใหม่นับตั้งแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๙ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนและสอบสวนในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือในกรณีที่มีการร้องขอตามวรรคสอง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ เฉพาะที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการใช้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิดและหาตัวผู้กระทำความผิด

(๑) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมาเพื่อให้ถ้อยคำส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งเอกสาร ข้อมูล หรือหลักฐานอื่นใดที่อยู่ในรูปแบบที่สามารถเข้าใจได้

(๒) เรียกข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์จากผู้ให้บริการเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารผ่านระบบคอมพิวเตอร์ หรือจากบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๓) สั่งให้ผู้ให้บริการส่งมอบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้บริการที่ต้องเก็บตามมาตรา ๒๖ หรือที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมของผู้ให้บริการให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือให้เก็บข้อมูลดังกล่าวไว้ก่อน

(๔) ทำสำเนาข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์จากระบบคอมพิวเตอร์ที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการกระทำความผิด ในกรณีที่ระบบคอมพิวเตอร์นั้นยังมิได้อยู่ในความครอบครองของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๕) สั่งให้บุคคลซึ่งครอบครองหรือควบคุมข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์ ส่งมอบข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ดังกล่าวให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่

(๖) ตรวจสอบหรือเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลใด อันเป็นหลักฐานหรืออาจใช้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือเพื่อสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดและสั่งให้บุคคลนั้นส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ ที่เกี่ยวข้องเท่าที่จำเป็นให้ด้วยก็ได้

(๗) ถอดรหัสลับของข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลใด หรือสั่งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเข้ารหัสลับของข้อมูลคอมพิวเตอร์ ทำการถอดรหัสลับ หรือให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการถอดรหัสลับดังกล่าว

(๘) ยึดหรืออายัดระบบคอมพิวเตอร์เท่าที่จำเป็นเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการทราบรายละเอียดแห่งความผิดและผู้กระทำความผิด

เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนและสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในบรรดาความผิดอาญาต่อกฎหมายอื่นซึ่งได้ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นองค์ประกอบหรือเป็นส่วนหนึ่งในการกระทำความผิด หรือมีข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอาญาตามกฎหมายอื่น พนักงานสอบสวนอาจร้องขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งดำเนินการตามวรรคหนึ่งก็ได้ หรือหากปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงและหลักฐานแล้วแจ้งไปยังเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป

ให้ผู้ได้รับการร้องขอจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓) ดำเนินการตามคำร้องขอโดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ หรือภายในระยะเวลาที่พนักงาน

เจ้าหน้าที่กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวันและไม่เกินสิบห้าวัน เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุสมควร ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ รัฐมนตรีอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดระยะเวลาที่ต้องดำเนินการที่เหมาะสมกับประเภทของผู้ให้บริการก็ได้

มาตรา ๑๙ การใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๘ (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามคำร้อง ทั้งนี้ คำร้องต้องระบุเหตุอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลใดกระทำหรือกำลังจะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นความผิด เหตุที่ต้องใช้อำนาจ ลักษณะของการกระทำความผิด รายละเอียดเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการกระทำความผิดและผู้กระทำความผิด เท่าที่สามารถจะระบุได้ ประกอบคำร้องด้วย ในการพิจารณา คำร้องให้ศาลพิจารณาคำร้องดังกล่าวโดยเร็ว

เมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตแล้ว ก่อนดำเนินการตามคำสั่งของศาล ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งสำเนาบันทีกเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้ต้องใช้อำนาจตามมาตรา ๑๘ (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) มอบให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองระบบคอมพิวเตอร์นั้นไว้เป็นหลักฐาน แต่ถ้าไม่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองเครื่องคอมพิวเตอร์อยู่ ณ ที่นั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งมอบสำเนาบันทีกนั้นให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองดังกล่าวในทันทีที่กระทำได้

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าในการดำเนินการตามมาตรา ๑๘ (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ส่งสำเนาบันทีกรายละเอียดการดำเนินการและเหตุผลแห่งการดำเนินการให้ศาลที่มีเขตอำนาจภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาลงมือดำเนินการ เพื่อเป็นหลักฐาน

การทำสำเนาข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามมาตรา ๑๘ (๔) ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการกระทำความผิด และต้องไม่เป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจการของเจ้าของหรือผู้ครอบครองข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นเกินความจำเป็น

การยึดหรืออายัดตามมาตรา ๑๘ (๘) นอกจากจะต้องส่งมอบสำเนาหนังสือแสดงการยึดหรืออายัดมอบให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองระบบคอมพิวเตอร์นั้นไว้เป็นหลักฐานแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะสั่งยึดหรืออายัดไว้เกินสามสิบวันมิได้ ในกรณีจำเป็นที่ต้องยึดหรืออายัดไว้นานกว่านั้น ให้ยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อขอขยายเวลายึดหรืออายัดได้ แต่ศาลจะอนุญาตให้ขยายเวลาครั้งเดียวหรือหลายครั้งรวมกันได้อีกไม่เกินหกสิบวัน เมื่อหมดความจำเป็นที่จะยึดหรืออายัดหรือครบกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องส่งคืนระบบคอมพิวเตอร์ที่ยึดหรือถอนการอายัดโดยพลัน

หนังสือแสดงการยึดหรืออายัดตามวรรคห้าให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๐ ในกรณีที่มีการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ดังต่อไปนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีอาจยื่นคำร้องพร้อมแสดงพยานหลักฐานต่อศาลที่มีเขตอำนาจขอให้มีคำสั่งระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นออกจากระบบคอมพิวเตอร์ได้

(๑) ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่อาจกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ในภาค ๒ ลักษณะ ๑ หรือลักษณะ ๑/๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

(๓) ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นความผิดอาญาตามกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา หรือกฎหมายอื่นซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นมีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนั้นหรือพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้ร้องขอ

ในกรณีที่มีการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกลั่นกรองข้อมูลคอมพิวเตอร์ จะมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยื่นคำร้องพร้อมแสดงพยานหลักฐานต่อศาลที่มีเขตอำนาจขอให้มีคำสั่งระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นออกจากระบบคอมพิวเตอร์ได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการกลั่นกรองข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยอนุโลม

ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามวรรคสองขึ้นคณะหนึ่ง หรือหลายคณะ แต่ละคณะให้มีกรรมการจำนวนเก้าคนซึ่งสามในเก้าคนต้องมาจากผู้แทนภาคเอกชน ด้านสิทธิมนุษยชน ด้านสื่อสารมวลชน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง และให้กรรมการได้รับค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

การดำเนินการของศาลตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง พนักงานเจ้าหน้าที่จะทำการระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นเองหรือจะสั่งให้ผู้ให้บริการระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นก็ได้ ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ ระยะเวลา และวิธีการปฏิบัติสำหรับการระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ให้บริการให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันโดยคำนึงถึงพัฒนาการทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วน พนักงานเจ้าหน้าที่จะยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งไปก่อนที่จะได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกลั่นกรองข้อมูลคอมพิวเตอร์จะยื่นคำร้องตามวรรคสองไปก่อนที่รัฐมนตรีจะมอบหมายก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องรายงานให้รัฐมนตรีทราบโดยเร็ว”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ชุดคำสั่งไม่พึงประสงค์ตามวรรคหนึ่งหมายถึงชุดคำสั่งที่มีผลทำให้ข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือระบบคอมพิวเตอร์หรือชุดคำสั่งอื่นเกิดความเสียหาย ถูกทำลาย ถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติม ขัดข้องหรือปฏิบัติงานไม่ตรงตามคำสั่ง หรือโดยประการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่เป็นชุดคำสั่งไม่พึงประสงค์ที่อาจนำมาใช้เพื่อป้องกันหรือแก้ไขชุดคำสั่งดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ รัฐมนตรีอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดรายชื่อ ลักษณะ หรือรายละเอียดของชุดคำสั่งไม่พึงประสงค์ซึ่งอาจนำมาใช้เพื่อป้องกันหรือแก้ไขชุดคำสั่งไม่พึงประสงค์ก็ได้”

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้พนักงานเจ้าหน้าที่และพนักงานสอบสวนในกรณีตามมาตรา ๑๘ วรรคสองเปิดเผยหรือส่งมอบข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลของผู้ใช้บริการที่ได้มาตามมาตรา ๑๘ ให้แก่บุคคลใด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการกระทำเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้หรือผู้กระทำความผิดตามกฎหมายอื่นในกรณีตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง หรือเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีกับพนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบหรือกับพนักงานสอบสวนในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง โดยมีชอบหรือเป็นการกระทำตามคำสั่งหรือที่ได้รับอนุญาตจากศาล

พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนผู้ใดฝ่าฝืนวรรคหนึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๓ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนในกรณีตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง ผู้ใดกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นล่วงรู้ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลของผู้ใช้บริการ ที่ได้มาตามมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๔ ผู้ใดล่วงรู้ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลของผู้ใช้บริการที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวนได้มาตามมาตรา ๑๘ และเปิดเผยข้อมูลนั้นต่อผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๕ ข้อมูล ข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้หรือที่พนักงานสอบสวนได้มาตามมาตรา ๑๘ วรรคสอง ให้อ้างและรับฟังเป็นพยานหลักฐานตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่นอันว่าด้วย

การสืบพยานได้ แต่ต้องเป็นชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๖ ผู้ให้บริการต้องเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ไว้ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน นับแต่วันที่มีข้อมูลนั้นเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ แต่ในกรณีจำเป็น พนักงานเจ้าหน้าที่จะสั่งให้ผู้ให้บริการผู้ใดเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ไว้เกินเก้าสิบวันแต่ไม่เกินสองปีเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย และเฉพาะคราวก็ได้”

มาตรา ๑๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐

“ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ อาจได้รับค่าตอบแทนพิเศษตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ในการกำหนดให้ได้รับค่าตอบแทนพิเศษต้องคำนึงถึงภาระหน้าที่ ความรู้ความเชี่ยวชาญ ความขาดแคลนในการหาผู้มาปฏิบัติหน้าที่หรือมีการสูญเสียผู้ปฏิบัติงานออกจากระบบราชการเป็นจำนวนมาก คุณภาพของงาน และการดำรงตนอยู่ในความยุติธรรมโดยเปรียบเทียบค่าตอบแทนของผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระบวนการยุติธรรมด้วย”

มาตรา ๑๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐

“มาตรา ๓๑ ค่าใช้จ่ายในเรื่องดังต่อไปนี้ รวมทั้งวิธีการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

- (๑) การสืบสวน การแสวงหาข้อมูล และรวบรวมพยานหลักฐานในคดีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) การดำเนินการตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) และมาตรา ๒๐
- (๓) การดำเนินการอื่นใดอันจำเป็นแก่การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้”

มาตรา ๒๐ บรรดาระเบียบหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบหรือประกาศที่ต้องออกตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ใช้บังคับ

การดำเนินการออกกระเปียบหรือประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

มาตรา ๒๑ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมต่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในปัจจุบัน ซึ่งมีรูปแบบการกระทำความผิดที่มีความซับซ้อนมากขึ้นตามพัฒนาการทางเทคโนโลยีซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและโดยที่มีการจัดตั้งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมซึ่งมีภารกิจในการกำหนดมาตรฐานและมาตรการในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ รวมทั้งการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศสมควรปรับปรุงบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับผู้รักษาการตามกฎหมาย กำหนดฐานความผิดขึ้นใหม่ และแก้ไขเพิ่มเติมฐานความผิดเดิม รวมทั้งบทกำหนดโทษของความผิดดังกล่าว การปรับปรุงกระบวนการและหลักเกณฑ์ในการระงับการทำให้แพร่หลายหรือลบข้อมูลคอมพิวเตอร์ ตลอดจนกำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบซึ่งมีอำนาจเปรียบเทียบความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

เราอยู่บนเว็บ

[HTTP://SCHOOL4.EDUCATION.POLICE.GO.TH](http://school4.education.police.go.th)

ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภาค ๔

เลขที่ ๒๗/๒ หมู่ ๑๔ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น ๔๐๐๐๐

โทรศัพท์ : ๐ ๔๓๔๖ ๕๓/๓๙

โทรสาร : ๐ ๔๓๔๖ ๕๓/๒๒

จดหมายข่าว ฉบับนี้เป็นฉบับที่ ๖ ประจำเดือน

มิถุนายน เราพยายามที่จะนำเสนอหาสาระที่เป็นความรู้สำหรับงานของตำรวจเอง โดยมุ่งหวังให้เป็นสื่อในการเสริมสร้างสติปัญญา ความรู้ แง่คิดมุมมองต่าง ๆ แก่ข้าราชการตำรวจทั้งหลาย สำหรับในฉบับนี้ มีบทความทางวิชาการ เรื่องกฎหมายในชีวิตประจำวันที่ประชาชนควรรู้ , การใช้อุปกรณ์ติดตามตัวอิเล็กทรอนิกส์ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และ สิทธิของเด็กในทางกฎหมาย

นอกจากนี้ยังเป็น กฎหมายใหม่ที่น่าสนใจ คือ พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) ซึ่งเป็นการแก้ไขฉบับเดิมให้เข้มข้นยิ่งขึ้น เราหวังว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้คงเกิดประโยชน์แก่ท่านผู้อ่านไม่มากนัก

กลุ่มงานอาจารย์

ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภาค ๔

รวมภาพประกวดการฝึก

